

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Notationes pro explicatione verioris sententiæ. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

locus est forma extrinseca locato, quod ad locum
mouetur: ergo motus secundum locum, ad for-
mam tantum extrinsecam est. Adde, quod vltima
predicamenta communiter solent assignari per
extrinsecam tantum denominationem: inter ea
vero vltimum est, esse in loco, quod appellatur
predicamentum, *vbi*, & dicitur esse terminus motus
secundum locum: quo fit, vt, si terminus huius
motus est forma extrinseca, ipse etiam motus de-
nominatione tantum extrinseca mobili conue-
niat: nam quod aliqui asserunt, motum quidem
secundum locum, intrinsecum quid esse; formam
autem, ad quam tendit, extrinsecam; cum bona
philosophia aperte pugnat: ideo enim *Aristoteles*,
philosophia, *lib. 1. c. 10.*

Nonnulli hanc sententiam tuerentur, quando Angelus solum mouetur motu corporis, vt in assumpto corpore; vel quando Angelus mouetur aliquod corpus totum simul, & cum eo ipse Angelus mouetur: tunc enim dicunt Angelū moueri per respectū extrinsecum ratione motus existentis in ipso corpore; at vero cum Angelus mouetur per se, quia ipse per se mutat præsentiam abque motu alicuius corporis, cum quo mouetur; dicunt moueri motu sibi intrinseco & inherente; & ita docuisse Ferrar. cap. cit. Verum quamuis in *S. Attendendum tamen*, asserat, dupliciter Angelum moueri & per se, & per accidens, ut dictum est, de motu tamen inherente nihil docet. Horum autem opinio suaderi potest hoc modo. Cum Angelus mouetur motu alterius, non habet motum sibi proprium, ergo nec sibi inherente: sed per respectum ad motum alterius, in quo est, moueri dicitur: contra vero, cum per se mouetur, motu sibi proprio mouetur: ergo motu sibi intrinseco, & inherente.

Notationes pro explicatione verioris sententiae.

VT inter has extremas opiniones mediam
quandam assignemus, quæ nobis probabi-
lior videtur, aliquæ notationes præmittendæ sunt.
Prima est, omne quod mouetur, aut per accidens
moueri aut per se. Per accidens omne illud
moueri dicitur, quod motu alterius; per se autem,
quod motu sibi proprio mouetur. Motus vero
per accidens tres modos assignat *Arist. 5. Physic. c. 1.* *Aristote.*
Primus est eorum, quæ coniunguntur per accidens
cum eo, quod mouetur per se; hoc modo dicitur
mulus moueri, & motus extrinsece conuenire
potest ei, quod per accidens mouetur. Secundus
est partis respectu totius. Tertius est totius respec-
tu partis. Et his duobus modis illud, quod mo-
uetur per accidens, recipit per se motum forma-
liter inhaerentem: dicitur tamē per accidens mo-
uēti, hoc est, non ad æquate; & ita motu alteri ad-
æquato mouetur.

Secunda notatio est, moueri per accidens, hoc est, motu alterius, bifariam contingere. Primum motu alterius efficienter; & hoc modo dixit *Arist. 6. Physicor. text. 86. cap. 10.* *hominem in nauis moueri per accidens; quia motus nauis efficit motum in homine, non quia motu nauis, & non motu sibi proprio homo moueatur.* Cum enim nauis, & homo sint duo subiecta motus, necesse est, vnumquodque motu sibi proprio moueri; sicut vnumquodque etiam est in loco sibi peculiari. Deinde moueri per accidens accipitur motu alterius formaliter, quando aliquid denominatur moueri a motu alterius, sicut musica dicitur moueri a motu hominis, in quo est.

Tertia notatio. De præsentia Angeli in loco, præsentia
aut in corpore, eodem modo philosophandum. Angeli cui
est, atque de præsentia corporis Christi in Eu- Angeli cui
charistia, & animæ rationalis in corpore: quan- sit similis,
vis enim non sit idem fundamentum in his omni-
bus, vt in loco, vel corpore existant; in eo tamen
conueniunt, vt per modum quandam absolutum
dicantur corpori coniuncti, & relationem
præsentia ad ipsum habere: sicut & Christus
quantitati, & accidentibus panis coniungitur.
Et licet corpus quodcumque ex vi propria pas-
sionis quantitatis semper habeat modum aliquem,
quem appellamus, ubi, qui voluntate mutari po-
test in alium eiusdem generis per motum; est ta-
men differentia inter hunc modum corporis, &
modum Angeli, animæ rationalis, & corporis
Christi in Eucharistia. Primum, quia modus
corporis talis nature est, vt ex se inferat relationem
distantiæ ad puncta fixa, etiam si in vacuo,
vel extra cælum sit, vt disp. 29. cap. 3. notatum est;
ideoque corpus per se solum moueri potest se-
cundum locum in vacuo etiam, & extra cælum,
quia loco moueri nihil aliud est, quam modum
distantiæ mutare; corpus autem hunc modum
vbique mutare potest: at modus, quem tribui-
mus Angelo, & quem habet anima, vt in cor-
pore sit, & corpus Christi, vt sub speciebus Sa-
cramenti contineatur, ex se non ordinat Angeli
locum, aut animam, aut corpus Christi ad aliquam
distantiæ relationem; sed ad rem, & corpus, cui
coniunguntur, & vniuntur: nam spiritualia, vel
habentia modum spiritualium, non possunt ex
se situm habere, nisi ratione corporis, aut quan-

titatis, cui coniunguntur: & ita non possunt esse, aut moueri in vacuo, vt ibidem probatum est. Quod si hæc tria ex se situm haberent cum relatione distantie, sicut corpus quodcumque; sequeretur, non posse de extremo ad extremum moueri, nisi per medium, id quod falsum esse disput. 197. ostendimus. Quo fit, vt Angelus, anima, & corpus Christi, eodem illo modo intrinsece, & quam variato, possint cum corpore moueri; cum enim ille modus tantum vniat has substantias cum corpore, aut quantitate, & accidentibus; eodem modo retento, cum corpore moueri possunt, & distantiam cum illo mutare. Nam cum ex se hæc tria non habeant distantiam, nisi ratione corporis, aut quantitatis, cui coniuncta sunt, ex se etiam illam mutare nequeant, nisi ratione mutationis, quæ sit in corpore, aut in quantitate, cui coniunguntur: contra vero, vt corpus Christi incipiat esse in alijs speciebus, & anima rationalis, si posset, & Angelus in alio corpore sub eadē prioris distantia, in qua aliud erat, debet necessario modum mutare, sed non distantiam, neque enim Angelus, aut anima eodem modo se habens diuersis corporibus potest coniungi: signum igitur est, modum illius, quo corpori vnitur, ex se non inferre distantiam, sed ordinem solum cum corpore, cui coniungitur, siue in hoc loco sit, siue in alio.

Anima rationalis vnitur corpori per modum sibi inhaerentem.

Suppono autem nunc animā rationalem vniri corpori ratione modi spiritualis, quem in se habet. Neque eorum sententiam probō, qui dicunt, animam vniri corpori per modum aliquem materialem existentem in ipsa materia, vt ita defendant hominem attingere terminum generationis, quem putant esse modum quandam vnionis: nam si modus vnionis esset in anima ipsa, esset quidem spiritualis, ac proinde homo non posset generatione sua illum attingere. Quorum sententia ideo mihi non probatur: tum quia intelligi nequit anima nouiter informans materiam, quin in se ipsa aliter se habeat, ac proinde quia habeat modum aliquem vnionis: neque enim per modum solius materiæ ipsa in se mutari potest, vt informet, quæ secundum se non informaret. Tum etiam quia terminus generationis neque est modus vnionis in anima existens, neque existens in materia, sed totum compositum secundum esse totius, vt 3. par. quæst. ar. 7. probabitur.

Obiectio.

At dicat aliquis, sicut Angelus habere potest modum, quo fit præsens corpori alicui, habere poterit etiam modum, quo distat ab alio: idem enim videtur esse subiectum contrariorum. Respondet, præsentiam, quam habet Angelus ad corpus, cui coniungitur, non esse præsentiam cū respectu immutabilitatis, & distantiam ad puncta fixa, sed ad substantiam tantum, & quantitatem illam corporis, vbi cumque illa sit, & ita posse habere non modum oppositum distantie à corpore cum respectu immobilitatis ad puncta fixa, sed negationem coniunctionis cum illo.

Solutio.

Rogabit aliquis deinde, si Angelus esset in eodem corpore, & corpus poneretur potentia Dei absoluta in duobus locis, possetne propria virtute in illis manere? si quidem modus ille, & respectus, quem habet in corpore, solum est ad quantitatem & substantiam illius, non ad situm, & distantiam. Respondet manere posse, & tunc An-

gelum constituendum esse in diuersis locis non propria virtute, sed diuina. Nam quamuis ipse virtute sua esset in eo corpore, supposito tamen eius coniunctione, eo ipso, quod potentia Dei poneretur corpus in diuersis locis, poneretur etiam Angelus, nec Angelus hoc ipso cogere retinere corpus, cui coniungebatur, quia coniunctio eius tantum respiciebat corpus secundum se absolute, non vt in loco hoc, aut illo: neque enim miraculum illud necessario dissolutum videretur naturale coniunctionis inter spiritum & corpus: alioqui hoc ipso sine nouo miraculo dissolueretur vin. alium animæ cum corpore, accidenti cum subiecto, quod est falsum. Sicut ergo quicquid agens non possit agere in corpus, nisi in propinquum sit, tamen dum agit in illud in hoc loco, effectus etiam illius naturaliter corpori impellitur: resultat in alio loco; in quo per Dei potentiam corpus illud positum est: ita etiam dum Angelus se vnit huic corpori in hoc loco existenti, resultat vnitus corpori in alio loco, qui eius vnio non respicit hanc, vel illam distantiam à punctis fixis, sed hoc corpus, vbi cumque illud sit. Quare, quous Angelus propria virtute nequeat esse in pluribus corporibus non contiguis, quia neque habere diuersos illos modos vnionis cum diuersis corporibus, potest tamen propria virtute esse in eodem corpore, quod diuina virtute in diuersis locis positum est; imo posset in diuersis locis ipsum mouere, sicut anima rationalis possit esse corpus in diuersis locis mouere: quod cum communiter dicitur de corpore in duobus locis existente, nempe cum patitur in vno loco ab aliquo agente, non patitur in alio, etiam si in alio loco habeat in se effectum illius actionis, & passionis, quæ actio, & passio denotant ordinem ad locum: quæ per ordinem ad vnum locum conueniunt corpori existenti in duobus locis, non conueniunt, vt est in alio loco, intelligendum, ad eum partem à corpore extrinsecus agente in vno loco alio loco: quis enim dubitet, hominem ab anima propria moueri posse in duobus locis, si in duobus esset?

CAPVT IV.

Media sententia probatur est.

Mediam sententiam existimo multo probabiliorem, quæ partim cum prima, partim conuenit cum secunda, & in tribus consistit. Primum est, cum Angelus loco mouetur, non mouetur corpus in quo est, sed per se, aliqua debet esse variatio motus intrinseci in ipso Angelo. Secundum est, motus secundum locum formaliter non consistit in variatione illius modi, sed in extrinseca quadam denominatione distantie à punctis fixis, ac proinde terminus motus non est ille modus realis, sed distantia illa. Tertium est, cum Angelus mouetur per accedens motu corporis, in quo est, nulla fit in ipso intrinseca mutatio. Singula vero ex iactis fundamentis probanda sunt. Prima pars facile colligitur ex dictis disput. 188. cap. 7. cum enim Angelus in loco sit ratione alioquin modi additi suæ substantie, quo alicui corpori coniungitur, necesse est mutari modum, vt in diuerso corpore constituitur, sicut, si anima diuerso corpori vniretur, diuersum modum in se ipsa haberet.

Secunda vero pars ex tertia notatione corpo-